

"סימטת המונות"

אלוף מ' גור

אנשי חזרונים לירושלים במלחמת ששת הימים.
בחודש 203 התקדמו בדרך שכם עם אלוף-מחנה גור.
בעקבות פלוגה של אחד מגדודי הצנחנים. הפעם נמשך
עם אחרת יחידה אל עבר "סימטת המונות". בדרמה לשחרור
העיר העתיקה.

פלוגה א' מוכנה להמשך התקדמות. הכל משוכנעים כי נמצאים הם על הציר הנכון אל עבר שער הורדוס ומוזיאון רוקפלר. איש עדיין אינו מעלה על הדעת, כי מתקדמים בדרך שכס ולא ברחוב צלאח-א-דין.

התנועה במרכז הכביש היתה בלתי אפשרית. אש ירדנית מדרום כיסתה אותו ביעילות, בהגיחה מבתיים שונים ומחומת העיר העתיקה. המ"פ פקד על אנשיו להתקדם משני עברי הכביש, כשהם צמודים לקירות. משמאל, ממזרח, נמשכת חומת אבן לבנה של חצר המנזר. מימין, ממערב, ניצב המסגד, אחריו שטח ריק, שני בתיים ושוב שטח ריק.

לאורך חומת המנזר התקדם מורדי, סגן מפקד הפלוגה, כשעמו שוב חולית המאג של כוכבי, מימין, לאורך קירות הבתיים, התקדמו לייזרקה, עופר ויגאל ניר: לייזרקה מימין ליד קיר הבית, עופר משמאל אל חוף הרחוב, ויגאל מאחור. בעקבותיהם — חבורת המ"פ.

בהגיע החוליות אל עיקול חומת המנזר נפתחה אש על שתייהן. על מורדי מימין, מכיוון הבתיים, ועל לייזרקה משמאל, מהמשך חומת המנזר. המ"פ ראה את הפגיעות בקיר הבית מעל ראשו של לייזרקה. הוא קרא אליו את ויינר, והורה לו להיכנס לחצר המנזר ולטהר מאחור כל היורה על הכביש. ויינר לקח עמו חוליה ורץ אל חצר המנזר. היריות התחדשו. לייזרקה ועופר נמצאים על סף סימטה, בין שני בתיים.

לייזרקה מעיף מבט שמאלה, וצועק לחבריו כי הוא רואה אותם. הדי היריות מתגלגלים בין הבתיים, וקשה לאכן את מקומם. עופר ניגש אליו, ויורה אל הבית שמעבר לסימטה — מטרים ספורים לפניו. נשמעה דפיקת הסדן. התחמושת נגמרה. עופר זו אחורה. בו ברגע מתפוצץ לידם רימון-יד, מלווה במטר כדורים מחומת המנזר. עופר נפצע מרסיס. לידו נופל לייזרקה מכדור.

ניר, אשר נמצא כמטר אחד מאחור, קופץ קדימה. משוכנע שכל האש באה מתוך הסימטה, מכין הוא רימון לזרוק לתוכה. היד מושטת קדימה. רימון-רובה נ"ט פוגע בזרוע, והיד מתדל-דלת מטה. צרור מלווה את רימון-הרובה. גם רגלו של ניר נפגעת. הוא נופל וקורא לחובש. מיכה רץ אליו במהירות.

בהגיעו למקום הוא מוצא בו את מורדי וכוכבי. בראותם את לייזרקה ועופר נופלים, בעוד הם עצמם עדיין ליד חומת המנזר, קפצו השניים ימינה לטפל בהם. מורדי תפס את לייזרקה בראשו, ומשכו אחורנית. כן עשה גם לעופר. האש מחומת המנזר נפסקת. החוליה של ויינר מטהרת את החצר. לייזרקה נפטר... עופר ויגאל פצועים. השלושה מטפלים בהם. מיכה קורא בקול: "חוסם עורקים!" מורדי מציץ לסימטה לראות מה מתרחש בה. צרור. מורדי מחזיר את ראשו. רסיסי-אבן ניתזים מן הקיר. כוכבי רץ לחפש חובש. רוני עונה: אין חובשים. כוכבי לוקח חבל כדי לחסום את העורק.

ליד המסגד עומד הטנק הראשון, ובו רפי המ"פ. יוסי המ"פ רואה את המתרחש לפניו ושולח קדימה את רפי. כוכבי מתלווה

• הכוונה למנזר הנמצא מול "סימטת המוות".

אל הטנק, ומביא את החבל למיכה. הטנק של רפי חולף על פני הבתיים, ומגיע אל פתח הסימטה.

פצצת נ"ט מקבלת את פני הטנק, חולפת מתחת לגחוננו ומת-פוצצת מאחוריו. צרור מכסה את הצריח. על יד הטנק עומד אודי. כוכבי צועק לאודי לרדת עם הטנק עוד קצת — ולירות. לפתע, מעמדה ירדנית נסתרת שבעורף הכוח ובאגפו המערבי, נפתחת אש על מפקדת הפלוגה ועל הכוח שלידה. השטח פתוח, ואש האויב יעילה. החבר'ה תופסים מחסות במסתור המתלול. החוליה הנפגעת, זו של לייזרקה, נמצאת במחסה הבתיים ומקבלת טיפול. הטנק מקבל פקודה לחזור אחורה ולטפל באויב החדש, היורה על הכוח. רפי חוזר עם הטנק ומפנה את התותח מערבה. הכוח יורה לכיוון הכללי של מקור האש, אך אינו יודע בדיוק היכן הוא. ממרום הצריח מאכן רפי את העמדה. פגז הטנק מנפץ אותה.

החבר'ה קופצים מעלה ומסתערים. מסתבר כי במקום עוברת חפרת-קשר, לאורך הרחוב המקביל לו, מן המסגד עד לקרבת הסימטה.

למורדי נראתה כל שניה כשעה. הוא חוזר אל המ"פ ואומר לו: יוסי — איבדתי את לייזרקה. הוא נהרג. מורדי חסר סבל-נות. צריך לעשות משהו. החבר'ה מרגיעים אותו: עוד מעט יורד הטנק. אולם מורדי אינו יכול לחכות. לייזרקה שוכב שם הרוג. מוכרחים לעשות משהו.

הוא שולף רימון, ויורד במדרכה אל הסימטה.

"מורדי, חכה רגע — עוד מעט יגיע הטנק".

אולם מורדי שולף את הנצרה. בתנופה של זריקת הרימון הוא מוציא את חצי גופו החוצה, אל הסימטה. צרור מפלח אותו. מורדי, סגן מפקד הפלוגה, נופל על-יד לייזרקה.

מכיוון חצר המנזר נמשכות יריות.

החוליה של ויינר מטהרת את קיר האבן ואת חורשת האורנים. ויינר משאיר את איציק עם מאג ליד שער תחנת הדלק, לחיפוי. בעוד הוא ויוסקה "בלגן" מטהרים את השטח לאורך קיר האבן. לפתע נעצרו בריצתם: מולם בולטת עמדה. רימון! הרימון מושלך פנימה. התפוצצות. בריצה מבוהלת יוצאים מתוך העמדה שני... שפנים.

איציק, מן השער, מבחין בצליפות מראש המנזר. הוא מפנה לשם את המאג ויורה, אך מקור האש אינו נראה — והיריות נמשכות. ויינר ויוסקה בודקים לאורך הקיר; אין איש.

0645

יוסי, המג"ד, ניצב בין אנשי פלוגה א' לאורך קיר הבית. לנגד עיניו דמויותיהם של מורדי ולייזרקה. לידו מטפלים אנשי הרפואה ביגאל ובעופר. פלוגה א' עשתה די, וחשוב לאפשר לה להתארגן מחדש. יוסי מחליט להעביר את פלוגה ג' קדימה. פלוגה א' תתארגן בחצר המנזר.

המג"ד מזעיק אליו את אלכס, מ"פ ג'. יוסי, מ"פ א', מתחיל להחזיר את אנשיו לאחור אל חצר המנזר.

אולם גם כאן אין עדיין שקט. הצליפות מגג המנזר נמשכות. יוסי שולח חוליית טיהור — החוליה של גדי. החוליה עולה במדרגות, ונתקלת על הגג בשני ירדנים. הירדנים נכנעים. גדי לוקח אותם בשבי.

החוליה של ויינר עולה גם היא למעלה. מתקדמת ומנסה לאכן את מקור הצליפות הנמשכות. שלמה כהן ניגש אל המ"פ

תחנת דלק

בתוך הסימטה

עמדה ירדנית

ומציע לו: אני ארוץ בשטח הפתוח. הירדנים יירו בי — אתם תגלו אותם. המ"פ אינו מאשר. מסתבר כי הצליפות אינן מסכנות את כל הנמצא בחצר למטה. החברה מסתדרים לאכול, למלא תחמושת ולהחליף חיות. האוירה כבדה. מורדי, הסמ"פ — נהרג. גבי ואילן, מפקדי מחלקות — פצועים. ארבעה הרוגים. שלושים פצועים. למעלה משליש הפלוגה. תחמושת כמעט ולא נשארה. האבל עמוק. רמי, מנחם, לייזרקה ומורדי... יוסי, המ"פ, שולף מכיסו השמאלי את תצלום האויר לוודא את מקומו. התצלום מחורר ככברה מרסיסים. מחוץ לחצר נשמעים מטחים של פלוגה ג'.

פלוגה ג'

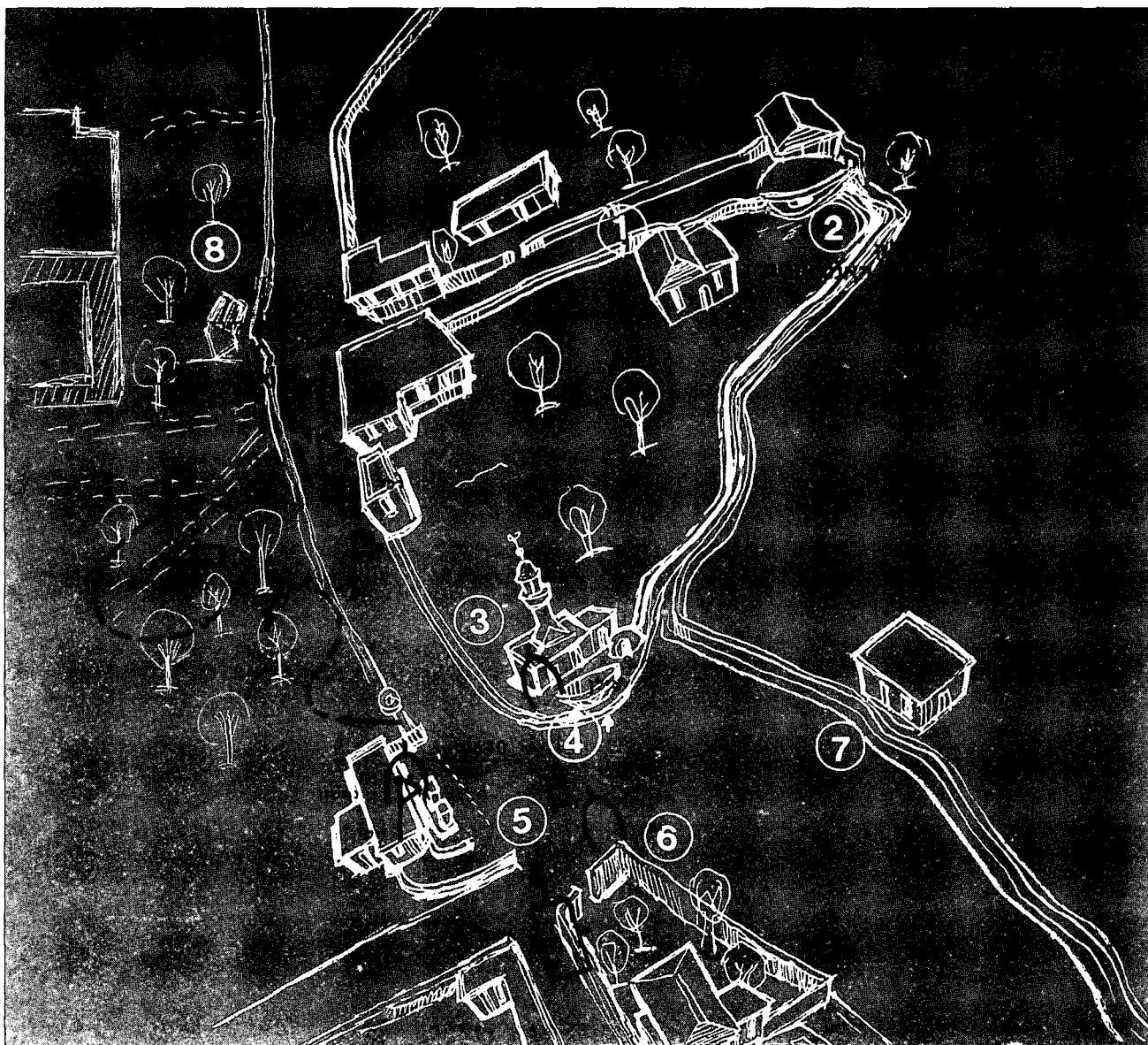
0700

אלכס, מ"פ ג', קיבל מן המג"ד פקודה לנוע קדימה ולהחזיר ליף את פלוגה א' ככוח מטהר קדמי. אלכס הרכיב מייד שני כוחות. על המ"מ שאל חוגים פקד לנוע בימין הרחוב. לרשותו העמיד כיתה ממחלקה מס' 1 בפיקודו של יהושע דיאמנט, עם מאג אחד — אלי ריביק ודני פרישמן. לשמאל הכביש. לאורך חומת המנזר, שלח אלכס את מחלקה מס' 3, בפיקודו של המ"מ חנוך.

כשהחל שאל חוגים לנוע לא היה המראה שלפניו מעודד ביותר. כ-15 איש מפלוגה א' עדיין שהו בשטח הפתוח שליד המסגד, וניהלו חילופי-אש עם עמדות ירדניות ממערב לכביש. בפינת הבית שכב יגאל ניר פצוע. לידו, על גל אבנים, לייזרקה הרוג. בפינת הסימטה מורדי, כשחצי גופו על הכביש. על קירות הבתים הסמוכים נשענים פצועים קל מרסיסים. רון אלפא חובש אותם. חוגים עבר אותם, ונצמד אל קיר הבית, ממתיין לפקודה.

ליד פינת הבית עומדת חבורת הפיקוד של המג"ד. עמה נמצאים יוסי, מ"פ א', ורפי, מ"פ הסנקים. אלכס, מ"פ ג', מצטרף אליהם, כדי לקבל פרטים נוספים על האויב. איש אינו יודע בדיוק. יוסי, מ"פ א', מסביר כי בחצר המנזר פועלת עתה החוליה של ויינר, והאש מקירה-האבן כמעט פסקה. אשר ליריות מימין — לאיש לא ברור בדיוק מהיכן באו. הכל מעריכים, כי מקורן בבתים הסמוכים לרחוב (רק בסיוור יסודי אחרי המלחמה נתגלה מערך החפרות והבונקרים הירדניים, אשר השתרע ממעבר מנדלבאום, דרך המסגד, לאורך השטח הפתוח ועד לקצה, סימטת המוות, שבה נבנה בונקר מבטון, אשר ירה לאורך הסימטה).

קצב היריות נחלש. לאלכס המ"פ נראה הכל ברור, עד כמה שאפשר לראות. ממשיכים להתקדם לאורך הרחוב. יש לטהר את הבתים הסמוכים, שמהם, כנראה, נורתה האש הקטלנית על החוליה של לייזרקה. אלכס פוקד על חוגים לטהר את הבית ועל רפי, מ"פ הסנקים, להתייצב מול הבתים ולסייע בטיהור. החוליה של חוגים נכנסת לסימטה. חוגים ראשון. מאחוריה, בצד ימין, פרישמן וריבק עם המאג. משמאל נעים דיאמנט וברקו. חוגים מתקדם ויורה. מסתבר לו כי הסימטה ארוכה, ויש בה הרבה עמדות-אש אפשריות. בדרך שכם, לאורך חומת המנזר, מתקדמת המחלקה של חנוך, ועמה נעה חבורת-הפיקוד של אלכס.

אנשי חבורת-הפיקוד רצים אתו. אנשי המחלקה של חנוך נצמדים אל הקיר ומשיבים באש.

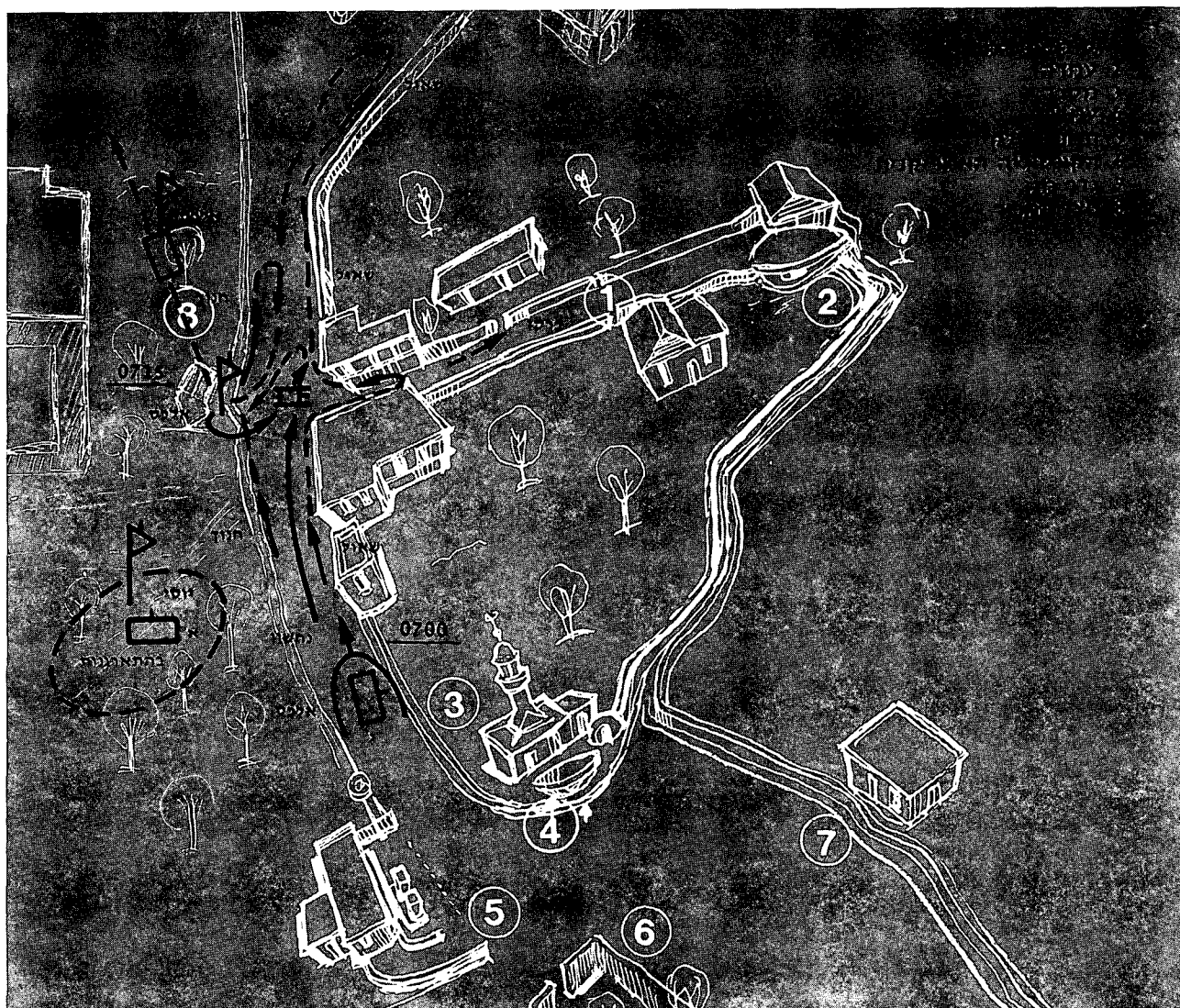
אלכס עדיין אינו יודע, כי האש מן הסימטה נורית מעמדה פנימית מרוחקת. הוא חולף על פתח הסימטה דרומה, ונצמד אל קיר הבתים. נוסבאום, הרץ הפלוגתי, מזנק אחריה, אך כדור מן הסימטה פוגע ברגלו, והוא מתישב בתנופה צמוד אל קיר הבית שמדרום לסימטה. שאר הלוחמים עוברים את פתח הסימטה בשלום, נצמדים אף הם אל הבית הסמוך אל המ"פ. מתוך הסימטה בקע קולו של ברקו. ממחסה השער, כשפצעו שותת דם, לא פסק מלהזהיר את חבריו ולקרוא ללא הרף: „היזהרו — צלף“.

רון אלפא רץ דרומה, להצטרף אל חבורת-הפיקוד של אלכס, ותוך כדי ריצה, בדלגו מעל מורדי המונח בפתח הסימטה, שמע את הצעקה „היזהרו“ — אך לחזור מן הקפיצה כבר אי אפשר. יגאל מגיע אל הסימטה ורוצה לעבור. אולם הוא נעצר. בעת ובעונה אחת כמו נבלם על ידי שריקת כדור מתוך הסימטה ועל-ידי צעקתו של ברקו — „צלף!“

החוליה של חוגים ממשיכה לנוע באיטיות, כאשר לפתע נורה עליה צרור ארוך ומכוון. בעוזי של חוגים חל מעצור. הוא מזנק לאחור לתקן את נשקו. החוליה ממשיכה להתקדם תוך ניסיון לאכן את האויב. לפתע, כשהלוחמים כבר נמצאים כ-10 מטרים בתוך הסימטה, פולח לתוכם צרור-כדורים קטלני. דיאמנט ופרישמן נפגעים ונופלים במקום. ברקו נפצע, ומטיל את עצמו אל שער אחד הבתים בסימטה. אבני השער משמשות לו מחסה. ריבק מזנק לאחור, ומצטרף אל חוגים.

חוגים מבין, כי אין עוד טעם לנסות להתקדם בסימטה. יש למצוא דרך לעקוף אותה, ולבוא מאחוריה. ריבק מצטרף אליו, ושניהם חולפים בריצה על פני פתח הסימטה, וממשיכים דרומה בניסיון לעקוף אותה.

חלק מן הכדורים שנורו בסימטה פגעו בין אנשיו של חנוך לאורך קיר המנזר. אלכס, המ"פ, אשר ממקומו ראה את המת-חולל בסימטה, החליט לעבור לשם בעצמו. מניסיונו עד עתה נוכח, כי היצמדות אל הקיר שממנו נורות היריות נותנת מחסה ללוחמים. אלכס מזנק אל הכביש, חוצה אותו ונצמד אל הבתים.

באמצע הכביש. נחשון הגיע עד לפינת הסימטה הצפונית. הטנק התקרב. אלכס סימן לו ביד לפנות אל תוך הסימטה. נחשון, ממקומו, כיוון אותו בתנועת יד.

הטנק התקדם לאטו לעמדת-אש. צרור כדורים ניתך על השריון. פצצת רנ"ט חלפה מתחת לטנק.

צמודים לקירות הבתים, ראו הצנחנים את מטחי הכדורים מתנפצים על דפנות הטנק, ואת פצצת הרנ"ט המחליקה מתחתיו. הטנק לא זו: רפי כיוון את התותח ונתן פקודת-אש. נפץ הפגז הרעיד את הסביבה. עמדת הבונקר בקצה הסימטה נהרסה כליל. פגז שני חיסל את אשר נותר ממנה. הצליפות בסימטה חדלו.

0715

ממעלה דרך שכם קרב יוסי, המג"ד, אל שער המנזר ופקד על הכוחות להיכנס לחצר, דרך השער, כדי להמשיך בהתקד-מות לכיוון שער הורדוס. המחלקה של חנוך נתכנסה ליד השער; חוגים הצטרף אליהם. אלכס, המ"פ, מארגן את הכוח להמשך התנועה.

אולם נוסבאום לא שמע את ברקו. הוא שלף רימון והשליכו פנימה אל הסימטה. אולי ייפגע סוף סוף היורה. הרימון התפוצץ. ענן עשן כיסה את ברקו, ולרגע חדלו הצליפות. על המדרכה, לאורך קירות הבתים, התקרב אל הסימטה דני טריי-נין. בהגיעו אל יגאל נעצר. יגאל רצה לירות אל תוך הסימטה ולזרוק רימון, אך חשש לפגוע בברקו. לדני נמאס, והוא החליט לעבור. "אל תעבור" — מזהיר אותו יגאל — "יש שם צלף". אך דני כבר מזנק קדימה. בהיותו במרכז פתח הסימטה משיג אותו כדור, והוא נופל הרוג.

במורד הכביש רצו חוגים וריבק לאגוף את הסימטה. בהגיעם אל קצה הבית נפתח לפניהם מגרש רחב, ומאחוריו — בעומק הרחוב — נתגלתה חומת העיר העתיקה. חוגים פונה ימינה אל פינת הבית, ורץ לאורכו לחפש מעבר.

כעבור כעשרים מטרים נמצא שער. חוגים עצר לרגע להמתין לריבק. אולם ריבק שכב ליד פינת הבית. כדור ירדני מחומת העיר העתיקה פגע בו והרגו במקום. חוגים רץ אליו לטפל בו — אך כבר לא היה בידו לסייע.

מכיוון המסגד התקדמו אל הסימטה המחלקה של נחשון מפלוגה א', והטנק של המ"פ רפי. הצנחנים לאורך קיר הבית, והטנק